

**VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS**

Lietuvos Respublikos teisingumo
ministerijai

Nr.
Į 2022-03-18 Nr. (1.36Mr) 2T-393

Lietuvos Respublikos finansų
ministerijai

2022-03-21 Nr. (14.41Mr)-6K-2201749

DĖL NUOTOLINĖS TEISENOS ĮTEISINIMO ANK

Susipažinę su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateiktu derinimui Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 211, 577, 579, 581, 584, 587, 588, 594, 608, 609, 616, 617, 619, 620, 621, 627, 644, 671, 675, 676, 678 straipsnių pakeitimo, Kodekso papildymo 5651, 5741 straipsniais ir 591, 677 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektu (toliau – Projektas), kuriame, be kitų dalykų, yra siūloma ANK įteisinti nuotolinį administracinių nusižengimų teisenos procesą, teikiame nuomonę pagal kompetenciją.

Pagal Projekto 12 straipsnį, kuriuo keičiama ANK 608 straipsnio 1 dalis, numatyta, kad administracinė atsakomybė traukiamo asmens dalyvavimas surašant administracinio nusižengimo protokolą šio asmens sutikimu gali būti užtikrintas informacinėmis ir elektroninių ryšių technologijomis (per vaizdo konferencijas). Projekto 13 straipsnyje, kuriuo keičiamas ANK 609 straipsnis, nustatyta, kad surašant administracinio nusižengimo protokolą, naudojantis informacinėmis ir elektroninių ryšių technologijomis (per vaizdo konferencijas), privaloma daryti garso ir vaizdo įrašą, kuris yra administracinio nusižengimo protokolo priedas. Protokolą pasirašo jį surašęs asmuo, taip pat ir administracinė atsakomybė traukiamas asmuo, išskyrus šio kodekso 608 straipsnio 1 dalyje nustatytą atvejį, kai protokolas surašytas naudojantis informacinėmis ir elektroninių ryšių technologijomis (per vaizdo konferencijas) ir šio kodekso 608 straipsnio 2 dalyje nustatytus atvejus, kai protokolas gali būti surašytas administracinė atsakomybė traukiamam asmeniui nedalyvaujant; kai yra liudytojų ir nukentėjusiųjų, protokolą gali pasirašyti ir šie asmenys.

Iš šių nuostatų mokesčių administratoriui nėra aišku kaip administracinė atsakomybė traukiamas asmuo turi išreikšti sutikimą dėl protokolo surašymo naudojantis informacinėmis ir elektroninių ryšių technologijomis. Ar tokį sutikimą asmuo turėtų pateikti raštu administracinį nusižengimą tiriančiam pareigūnui, ar visgi pats asmens dalyvavimas nuotolinėje teisenoje būtų pripažintinas ir laikytinas tinkamu sutikimo išreiškimu, ar asmuo turėtų išreikšti aiškų žodinį sutikimą vaizdo konferencijoje. Todėl manome, kad Projekte turėtų būti aiškiai nustatyta sutikimo forma. Taip pat pažymėtina, kad asmeniui nesutikus su protokolo surašymu naudojantis informacinėmis ir elektroninių ryšių technologijomis, manytina, kad liks neapibrėžta teisinė situacija, kuomet administracinį nusižengimą tiriantis pareigūnas negalės surašyti administracinio nusižengimo protokolo.

Taip pat manytina, kad gali pasitaikyti ir piktnaudžiavimo veiksmy, kai asmuo išreikš raštu sutikimą, kad administracinio nusižengimo protokolas gali būti surašomas informacinėmis ir elektroninių ryšių technologijomis, tačiau vėliau teiks, kad neturėjo galimybės prisijungti prie nuotolinės teisenos (pvz. nebuvo elektros, interneto ir pan.). Todėl manytina, kad Projekte turėtų būti numatyti ir papildomi kriterijai, nustatantys papildomas teises administracinį nusižengimą tiriantiems pareigūnams, pvz. nustatyta, kad asmeniui raštu išreikšus sutikimą dėl protokolo surašymo informacinėmis ir elektroninių ryšių technologijomis, tačiau jam

neprisijungus, pareigūnas turi teisę surašyti administracinio nusižengimo protokolą jam nedalyvaujant. Ar vis dėl to, administracinį nusižengimą tiriantis pareigūnas, tokiais atvejais, galėtų pasinaudoti ANK 608 straipsnio 2 dalyje nustatytais kriterijais ir traktuoti, kad jeigu asmuo išreiškė sutikimą dalyvauti nuotolinėje teisenoje, tačiau neprisijungė, laikoma, kad jis šaukiamas neatvyko ir protokolą gali būti surašomas asmeniui nedalyvaujant? Jeigu teisingai interpretuojame Projekto nuostatas ir jo tikslus, manytina, kad tokiu atveju turėtų būti atliktas ir ANK 608 straipsnio 2 dalies pakeitimas, aiškiai ir nedviprasmiškai nustatantis tokį teisinį reglamentavimą. Pažymėtina, kad administracinės atsakomybės traukiamas asmuo turi žinoti savo teises ir pareigas, todėl nepatikslinus šio reglamentavimo, galimas nuostatų interpretavimas ir traktavimas asmens naudai, ko pasekoje bus apsunkintas institucijų darbas bei vilkinamas administracinio nusižengimo protokolo surašymas bei bylų nagrinėjimas.

Projekto 3 straipsnyje, kuriuo ANK papildomas 574¹ straipsniu, nustatyta, kad kai neįmanoma užtikrinti administracinio nusižengimo tyrimo atlikimo ar administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimo šiame kodekse nustatyta įprasta tvarka, šio kodekso nustatytais atvejais gali būti naudojamos informacinės ir elektroninių ryšių technologijos (per vaizdo konferencijas). Tačiau minėtame ANK 608 straipsnio pakeitime numatoma, kad nuotolinė teiseną galima esant asmens traukiamo administracinės atsakomybės sutikimui. Manome, kad šiuo atveju nuostatos prieštarauja viena kitai, kadangi ANK 574¹ straipsnis nustato galimybę vykdyti nuotolinę teisnę tik išimtiniais atvejais, kai neįmanoma jos vykdyti įprasta tvarka, o kituose Projekto straipsniuose nuotolinė teiseną įtvirtinta jau kaip įprasta procedūra, kurią pradėti pakanka asmens sutikimo. Todėl manome, kad siekiant teisės akto vientisumo, turėtų būti koreguojamas ANK 574¹ straipsnis, nustatantis, kad nuotolinė teiseną galima esant administracinės atsakomybės traukiamo asmens sutikimui ar prašymui bei administracinį nusižengimą tiriančiai institucijai turint galimybes vykdyti tokią teisnę ar pan.

Susipažinę su Projekto 21 straipsniu, kuriuo papildomas 671 straipsnis 1 dalies 4 punktu ir 4 dalimi, informuojame, kad atsižvelgiant į tai, jog nėra aiškumo dėl priverstinio vykdymo senaties taikymo, manome, kad turi būti numatytas 671 straipsnio 1 dalies 4 punkto taikymas, kas ir kaip turėtų nutraukti nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymą, suėjus senačiai. Manome, kad priverstinio baudų už administracinius nusižengimus (toliau – baudų už AN) išieškojimo senatis sietina su baudų už AN administravimo perdavimu Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI prie FM). VMI prie FM vykdo baudų už administracinius nusižengimus, paskirtų nuo 2015 m. liepos 1 d., išieškojimą, todėl ir turėtų spręsti dėl nutarimų, priimtų nuo 2015 m. liepos 1 d. iki 2017 m. sausio 1 d., pagal galiojusį ANK, vykdymo nutraukimo suėjus priverstinio išieškojimo senaties terminui.

Papildomai pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 14 straipsnio 7 dalyje numatyti visi MAĮ straipsniai, kurie gali būti tiesiogiai taikomi administruojant baudas, paskirtas už administracinius nusižengimus. Administruojant mokestines nepriemokas suėjus mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo senaties terminui, mokesčių administratorius praranda teisę išieškoti mokestinę nepriemoką. Todėl vadovaudamasis MAĮ 93 straipsnio 1 dalies 8 punktu mokesčių administratorius surašo Sprendimą pripažinti mokestinę prievolę pasibaigusią (FR0757 forma), kuriuo konstatuojama, jog atitinkamo mokesčių mokėtojo mokestinė prievolė pasibaigė ir ši prievolė nurašoma iš apskaitos duomenų. Pagal atliekamą pakeitimą, suėjus nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymo senačiai, nutarimą skirti administracinę nuobaudą priėmęs teismas ar institucija (pareigūnas) nutarimo vykdymą nutrauks. Tačiau VMI prie FM atkreipia dėmesį, jog suėjus ANK nustatytam priverstinio išieškojimo senaties terminui ir konstatavus pagal MAĮ 112 straipsnį mokesčių administratoriaus teisės priverstinai išieškoti mokestinę nepriemoką pabaigą, nesumokėta ir neišieškota mokestinė prievolė (bauda) negalės būti nurašyta iš apskaitos duomenų, kadangi MAĮ 93 straipsnis „Mokestinės prievolės pabaiga“ nėra taikomas administruojant baudas paskirtas pagal ANK. Atitinkamai, manytina, jog tikslinga inicijuoti ir MAĮ 14 straipsnio 7 dalies pakeitimą, kuris numatytų galimybę mokesčių administratoriui nurašyti mokestinę prievolę, tokiu būdu visiškai reglamentuojant prievolės pasibaigimo bei nurašymo iš apskaitos procedūrą. Pažymėtina, kad apie šią problemą, o taip pat ir kiti VMI prie FM aktualūs siūlymai dėl ANK pakeitimo buvo pateikti Jums 2021-12-06 raštu Nr. R-5278.

Dėl baudų už AN, paskirtų iki 2015 m. liepos 1 d., senaties taikymo turėtų spręsti jas skyrusi institucija. Iki 2015-07-01 galiojusiame Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau – ATPK) 309 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad klausimus, susijusius su

nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymu, sprendžia nutarimą priėmęs organas (pareigūnas), o jeigu nutarimą priima teismai ar administracinės komisijos prie savivaldybių tarybų, – protokolą surašęs organas (pareigūnas). Tuo labiau, kad nutarimu skirtas baudas už AN iki 2015 m. liepos 1 d. antstoliams vykdymui tiesiogiai perdavė baudas už AN skyrusios institucijos. Taip pat tikslinga numatyti, kad tokie nutarimai, nutraukus vykdymą dėl senaties, antstolio turi būti gražinami institucijai, skyrusiai AN baudą.

Projekto 22 straipsnyje, kuriuo keičiamas ANK 675 straipsnio 3 ir 4 dalis, siūlomas teisinis reguliavimas asmens prašymu baudą už AN pakeisti viešaisiais darbais, mokesčių administratoriaus nuomone, gali būti neveiksmingas. Kai išieškojimas neefektyvus, t.y. negalimas, nes nerandama asmens turto ir (ar) lėšų, iš kurių gali būti priverstinai išieškota bauda už AN, maža tikimybė, kad asmuo pats kreipsis ir nevengs vilkinti priverstinio išieškojimo proceso, kad sulaukti vykdymo senaties. VMI prie FM Mokesčių apskaitos informacinės sistemos duomenimis, nuo 2015 m. liepos 1 d. daugiau nei 100 baudų yra paskirta 510 asmenų, baudų suma 13,16 mln. Eur. Daugiausiai baudų, net 1085, paskirta vienam gyventojui, bendra jo baudų nesumokėta suma 17,7 tūkst. Eur. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlome, ieškoti griežtesnių teisinių priemonių piktybiškai nemokantiems asmenims bei didinti prevencinį savanorišką baudų už AN vykdymą.

Viršininė

Edita Janušienė

Romas Karmaza, tel. (8 5) 2668 209, el. p. romas.karmaza@vmi.lt
Agnė Joneikienė, tel. (8 5) 2194 263, el. p. agne.joneikiene@vmi.lt
Jolanta Vaznienė, tel. (8 5) 2687 579, el. p. jolanta.vazniene@vmi.lt

